

Analiza kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture u prvom obrazovnom razdoblju primarnog obrazovanja

<div>Leona Roca</div> <div>Osnovna škola Mladost, Lekenik</div>		
---	--	--

Kineziološka paradigma odgoja i obrazovanja	Broj rada: 55	Pregledni rad
---	---------------	---------------

Sažetak
<p>Cilj istraživanja je kvalitativnom analizom predmetnih kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture u zemljama okruženja usporediti i utvrditi razlike između njih koje se odnose na ciljeve i ishode učenja te vremensko trajanje sata u primarnom obrazovanju. Tjelesna i zdravstvena kultura može doprinijeti svestranom razvoju učenika kroz kognitivni i motorički napredak te utjecati na sveobuhvatni razvoj. Također, mora zadovoljavati određene kriterije koji se nazivaju kurikulumskim kriterijima. Istraživanje je po prvi puta obuhvatilo sadržaje novog kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi u Republici Hrvatskoj te važeće kurikulume odnosno nastavne planove i programe u Sloveniji, Bosni i Hercegovini (Kanton Sarajevo), Srbiji i Crnoj Gori. Komparativnom analizom obuhvaćeno je razdoblje od 1. do 3. razreda u primarnom obrazovanju. Analizom kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture dobiveni su podaci o općem cilju, ishodima učenja, kao i o tjednom broju sati obvezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture. Metode prikupljanja podataka uključuju pretraživanje službenih dokumenata koji su dostupni na web stranicama ministarstava obrazovanja istraživanih zemalja. Temeljem provedenog istraživanja vidljivo je kako istraživane zemlje imaju vrlo slične pristupe razvoju nacionalnih dokumenata koji se odnose na obrazovanje učenika u predmetu Tjelesna i zdravstvena kultura. U svim zemljama primjećuje se da je postajao proces promjena u strateškim dokumentima u odnosu na proteklih pet do deset godina. Sve istraživane zemlje promijenile su ili revidirale svoje dokumente vezane uz obrazovanje učenika u predmetu tjelesna i zdravstvena kultura. Za kvalitetne strateške dokumente koji su vezani uz područje tjelesne i zdravstvene kulture izuzetno je važno obratiti pažnju na znanstvene dokaze koji donose vrlo važne informacije o nedovoljnoj tjelesnoj aktivnosti učenika koji počinju već u primarnom obrazovanju.</p>
Ključne riječi
komparativna analiza; kurikulum; kineziološka edukacija; škola; učenici

Uvod

Kineziološka edukacija jedina podrazumijeva potpuni obuhvat populacije kroz obvezni nastavni predmet Tjelesna i zdravstvena kultura tijekom cijelog trajanja obveznog obrazovanja uz već uvriježeno konsenzualno prihvaćene vrijednosti tjelesne i zdravstvene kulture (Prskalo, Badrić i Tomić, 2019). Tjelesna i zdravstvena kultura čini jedinstveni doprinos za obrazovanje svih učenika te im pruža uz znanje, vještine i razumijevanje potrebno za obavljanje različitih tjelesnih aktivnosti i održavanje razine tjelesne kondicije kao doprinos zdravlju. Tjelesnu aktivnost treba prihvatiti kao dio svakodnevnog životnog stila (Hardman, 2007). Kineziološka edukacija ne može pobjeći od temeljne uloge u razvitku hrvatskog društva kao i globalne civilizacije jer je sveobuhvatna zbog svoje obveznosti te dobne vertikalne djelovanja na populaciju od predškolske do visokoškolske dobi (Prskalo i Babin, 2016). Imajući u vidu značaj kretanja, a posebice kinezioloških aktivnosti koje su

definirane ciljem svih ostalih oblika tjelesnih aktivnosti, značaj i odgovornost kineziološke edukacije je svakim danom sve veći, a poglavito zbog suvremenih promjenama životnih uvjeta (Findak, Prskalo i Babin 2018). Kako bi nastava Tjelesne i zdravstvene kulture bila dobro organizirana te doprinišla svestranom razvoju učenika kroz kognitivni i psihomotorni napredak te utjecala na tjelesni, kognitivni, moralni, estetski i radni razvoj, mora zadovoljavati određene kriterije koji se nazivaju kurikulumskim kriterijima. Formirani su posebno odabranim i didaktički obrađenim vrijednostima koje osiguravaju uspješan razvoj ličnosti kod učenika. Značajni doprinos napretku i kvaliteti poučavanja daju brojna znanstvena istraživanja na temu edukacije u kojima su analizirani propisani planovi i programi (Ružić, Badrić i Prskalo, 2008; Fiore, Jobstraibizer, Da Silva i Cervato-Mancuso, 2012; Macedo, 2012; Sun, Chen, Zhu i Ennis, 2012; Thompson i Hrbaugh, 2013; Tura, 2012; Prskalo, Badrić i Kvesić 2014; Alić, Petrić i Badrić 2016; Badrić, 2017; Žnidarec Čučković, 2018). Istraživanjima su dobiveni odgovarajući sadržaji koji znatno utječu na ciljeve i zadaće poučavanja to jesu njihovog programa (Lynch, 2014; Milner, 2014; Venance, LaDonna i Watling 2014). Alić, Petrić i Badrić, (2016) naglašavaju važnost istraživanja radi usporedbe ovakvih programa sa znanstvenim postignućima te njihov doprinos. Ukazuju na nužnost prilagođavanja programa individualnim promjenama učenika kroz generacije te isto tako društvenim promjenama kako bi se zadovoljili opći ciljevi učenja. Primjena odgovarajućih modaliteta rada, primjerenih značajkama djece, učenika i studenata, uz primjenu suvremene nastavne tehnologije doprinijet će individualizaciji rada, a tako primjeren rad subjektu kao epicentru edukacije značajno doprinijeti kvaliteti rada u ovom području (Findak, Prskalo i Babin 2018). Kineziološka edukacija ovisna je kako o kineziološkim tako i o mnogim drugim čimbenicima. Njih je nemoguće zanemariti ako želimo u potpunosti dobiti projekciju perspektive te sami uvid u stanje. Osim što različiti čimbenici utječu na nju, Kineziološka edukacija utječe na niz drugih čimbenika izvana gotovo ne spojivih poput ekologije, etike i mnogih drugih. Kineziologija se uvukla u gotovo sva područja ljudskog života te kao temeljno pitanje struke stavlja stanje i perspektivu razvoja pojedinca u kineziološkoj edukaciji (Prskalo i Babin, 2008). Tjelesna i zdravstvena kultura pozitivno utječe na zdravstveni status svih sudionika (Badrić i Ravlić, 2016) što je njezina glavna uloga i čini ju sastavnim i obaveznim djelom ovog sustava. Tjelesna i zdravstvena kultura sastavni je i obvezni dio tijekom cijele vertikale ovoga sustava koji ima ulogu biti jedan od temelja zdravlja cijele populacije (Novak, Petric, Jurakić i Rakovac, 2014). Svojim sadržajima potiče na tjelesnu aktivnost i stjecanje različitih kompetencija te samim time povećava broj tjelesno aktivne djece (UNESCO, 2015). Takva nastava pruža priliku djeci da nauče vježbati te da steknu različite vještine. Osim što utječe na zdravlje i fizički razvoj djece (WHO, 2010) te na njihovu dugovječnost, ima i pozitivan doprinos zdravlju kasnije u starijoj dobi (Eyler, Browson, Bacak i Housemann, 2003; Ruiz i sur., 2007; Ortega i sur., 2011). Dječja dob najbolje je razdoblje u kojem će trčanjem, strukturiranim igrima, plivanjem i raznim drugim sportovima kroz sat Tjelesne i zdravstvene kulture dijete usvojiti i razumjeti vrijednosti tjelesnih aktivnosti. Prema Association for Physical Education (AFPE, 2008) tjelesna i zdravstvena kultura je unaprijed planirano, razvojno učenje. Nastavni sati tjelesne i zdravstvene kulture odvijaju se u točno određenom trajanju koje se ne mijenja te se odvija u školi prema nastavnom planu i programu. Tjelesna i zdravstvena kultura kao nastavni predmet može odigrati veliku ulogu u stvaranju pozitivnih stavova prema uobičajenoj tjelesnoj aktivnosti od osnovnih do najviših razina. Programi nastave tjelesne i zdravstvene kulture nisu samo ključna preventivna za visoke zdravstvene rizike i anti-socijalno ponašanje, već imaju pozitivan utjecaj na svestrano oblikovanje pojedinca kroz njegov razvoj, a samim time i na povećanje kvalitete življenja (Ružić, Badrić i Prskalo, 2008). Findak (1999; 2009) navodi neke od ciljeva Tjelesne i zdravstvene kulture. Jedan od ciljeva njezinog odgojno-obrazovnog područja

smatra zadovoljavanje biopsihosocijalnih motiva za kretanjem. Potiče optimalan razvoj osobina i sposobnosti, kao i pravilan rast i razvoj svakog pojedinca. Iako djeca imaju praktičnu nastavu u pokretu te stječu različita motorička znanja, nastavom Tjelesne i zdravstvene kulture također usvajaju i brojna kineziološka teorijska znanja kao i što postižu odgojne učinke. Tjelesna i zdravstvena kultura nudi ljudskom biću za život neophodna znanja i sposobnosti kako bi mogli učinkovito živjeti i raditi. (Findak, 2009). Čimbenici životnog stila imaju različiti utjecaj na status tjelesne aktivnosti i stoga je važno istražiti sve elemente povezanosti kao što su tjelesna spremnost, sedentarni način života ili status pretilosti (Tambalis, Panagiotakos, Psarra i Sidossis, 2019). Kvaliteta života suvremenog čovjeka u današnje vrijeme, zahvaljujući dostignutoj vrijednosnoj orijentaciji u značajnoj je mjeri ograničena razinom zdravlja. Veza kineziološke aktivnosti i zdravlja afirmira se kroz sam naziv, smisao i sadržaj tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja. Kako kineziološka aktivnost ne može biti potpuna bez potrebne razine zdravlja, bez obzira o kojem se primijenjenom području govori, tako zdravlje ne može biti potpuno bez tjelesne aktivnosti u najširem smislu, a koje značajan dio čini kineziološka aktivnost (Prskalo i Babin, 2016). Razvoj pretilosti je značajno povezan, u negativističkom trendu, s nedovoljnom količinom kretanja odnosno smanjenom tjelesnom aktivnošću kod djece i mladih. Tjelesna aktivnost djece u primarnom obrazovanju mora biti prvenstveno usmjerena na kontinuiranu provedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture te treba tražiti prostor za povećanjem broja tjelesno aktivnih učenika (Roca, Badrić i Sporiš, 2019). Smanjivanje vremena posvećenog vježbanju dolazi u vrijeme kad postoji snažna uznemirenost zbog sve uočljivijeg opadanja tjelesnih sposobnosti mladih ljudi, zbog porasta broja pretilih školske djece te vrlo velikog broja mladih ljudi koji prekidaju svoje bavljenje sportskim i/ili tjelesnim aktivnostima još u tinejdžerskoj dobi (Hardman, 2008). Potrebu za tjelesnom aktivnošću važno je razvijati od najranije dobi. Povećanje tjelesne aktivnosti u školi potaknut će učenike na bavljenje tjelesnom aktivnošću i izvan odgojno obrazovnih ustanova (Roca i Badrić, 2019). Tjelesna i zdravstvena kultura ima sve značajniju razvojno kompenzacijsku ulogu u životu djece, učenika i mladih. Ta uloga s jedne strane proizlazi iz suvremenih uvjeta života i rada najmlađih i mladih koje, uz ostalo, karakterizira tjelesni inaktivitet, a s druge strane iz raznovrsnog utjecaja tjelesnog vježbanja na njihov rast i razvoj (Findak, 2014). Kako bi cilj bio ostvaren potrebno je uvođenje većeg broja sati Tjelesne i zdravstvene kulture kao i samih izvannastavnih programa (Prskalo i Babin, 2008). Od samog početka obrazovanja u povijesti čovjeka tjelesni odgoj, sada tjelesna i zdravstvena kultura, imala je svoje mjesto u planu i programu obrazovanja. U Hrvatskoj točnije tada na području Banske hrvatske od 1874. godine uvedena je u škole kao obavezni predmet (Jajčević, 1999). Za vrijeme bivše Jugoslavije odnosno dok je Republika Hrvatska bila u njenom sastavu više od pola stoljeća primjenjivala se standardna metodologija izrade plana i programa, dok se u ostalim razvijenijim zemljama svijeta primjenjuje kurikulumaska metodologija. Republika Hrvatska u zadnjih desetak godina počela je primjenjivati kurikulumsku metodologiju. Polazište izrade novog kurikuluma u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske bili su Hrvatski nacionalni obrazovni standard (2006) i Nacionalni okvirni kurikulum (2011). Cilj izrade je bio usklađivanje s potrebama i razvojnim ciljevima hrvatskog društva i pojedinca. Hrvatski odgojno obrazovni sustav se temelji na kompetencijama učenika (Prskalo, 2016). Posljednja inačica kurikula predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura ostvarena je potpunim konsenzusom i suradnjom učiteljskih i kinezioloških fakulteta. Na žalost, ostaje još niz otvorenih pitanja diseminacije ovakvih rješenja i opravdane opasnosti da se reforma, prevelikim uplivom politike, odvija na dva odvojena smjera što bi u konačnici moglo biti pogubno i za reformu, ali i za prosperitet i optimalnu perspektivu odgojno-obrazovnog sustava uopće pa i kineziološke edukacije kao njenog integralnog i naglašeno

značajnog dijela. U slijedećim fazama reforme treba sagledati stvarne potrebe u koncipiranju nastavnog plana podređenog životnim uvjetima i rizicima koje on nosi. Uključivanje znanstvene terminologije i nazivlja koji odražava jedinstvo znanosti, struke i stručnjaka s predmetom jedan je od uvjeta ozbiljnosti aktualne odgojno-obrazovne teorije i prakse (Prskalo, Badrić i Lorgier, 2019).

Cilj ovog istraživanja je kvalitativnom analizom predmetnih kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture u zemljama okruženja usporediti i utvrditi razlike između njih koje se odnose na ciljeve i ishode učenja te vremensko trajanje sata u primarnom obrazovanju.

Metode

Istraživanje je provedeno kvalitativnom analizom nastavnih sadržaja te su komparativnom analizom uspoređeni predmetni kurikulumi tjelesne i zdravstvene kulture u zemljama koje geografski pripadaju području bivše Jugoslavije. Metoda analize sadržaja pogodna je za znanstveni pristup školskoj dokumentaciji te stručnim publikacijama i praćenju razvoja školstva (Halmi, 2005). Istraživanje je po prvi puta obuhvatilo sadržaje novog kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi u Republici Hrvatskoj (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019), te važeće kurikulare odnosno nastavne planove i programe u Sloveniji (Ministrstvo za šolstvo in šport –Republike Slovenije, 2011), Bosni i Hercegovini (Kanton Sarajevo- Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kanton Sarajevo, 2018), Srbiji (Službeni glasnik Republike Srbije - Prosvetni glasnik, 2004) i Crnoj Gori (Zavod za školstvo Crne Gore, 2018). Za Bosnu i Hercegovinu koristili su se planovi i programi Kantona Sarajeva jer je Sarajevo glavni grad i smatra se da reprezentativno može predstavljati cijelo područje države. Komparativnom analizom obuhvaćeno je razdoblje od 1. do 3. razreda u primarnom obrazovanju. Analizom kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture dobiveni su podaci o općem cilju, ishodima učenja, kao i o tjednom broju sati obvezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture. Metoda prikupljanja podataka uključuju pretraživanje službenih dokumenata koji su dostupni na web stranicama ministarstava obrazovanja istraživanih zemalja.

Analiza kurikulumskih dokumenata

Tabela 1. Prikaz naziva predmeta, tjedni fond sati u tjelesnom odgoju za učenike od 1-3 razreda

ZEMLJA	Hrvatska	Slovenija	Bosna i Hercegovina*	Srbija	Crna Gora
NAZIV PREDMETA	Tjelesna i zdravstvena kultura	Športna vzgoja /Sportski odgoj	Tjelesni i zdravstveni odgoj	Fizičko vaspitanje/ Tjelesni odgoj	Fizičko vaspitanje/ Tjelesni odgoj
Imena dokumenata	Kurikulum za nastavni predmet Tjelesne i zdravstvene kulture za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj	Nastavni plan i program za osnovnu školu	Nastavni plan i program devetogodišnje osnovne škole	Nastavni plan i program osnovnog obrazovanja i odgoja	Predmetni program Fizički odgoj osnovne škole

Načini ostvarivanja ciljeva	Odgojno-obrazovni ishodi	Operativni ciljevi	Ishodi učenja	Operativni zadatci	Obrazovno-odgojni ishod
broj sati tjedno 1. razred/ godišnji broj sati	3/105	3/105	3/105	3/108	3/102
broj sati tjedno 2. razred/ godišnji broj sati	3/105	3/105	3/105	3/108	3/102
broj sati tjedno 3. razred/ godišnji broj sati	3/105	3/105	2(3)/70 (105)	3/108	3/102

* U istraživanju su korišteni planovi i programi Kantona Sarajevo

Podaci iz tablice 1. prikazuju nazive predmeta prema odabranim zemljama gdje je vidljivo da se oni nešto razlikuju od zemlje do zemlje s obzirom na različitost jezika, ali su u principu slične tematike. Važeći dokumenti predmeta tjelesna i zdravstvena kultura u četiri zemlje nazivaju se nastavni plan i program, dok u Republici Hrvatskoj kurikulum predmeta. Načini ostvarivanja ciljeva također se razlikuju. Promatrajući tjedni odnosno godišnji fond sati tjelesne i zdravstvene kulture od 1. do 3. razreda primarnog obrazovanja, vidljivo je da je tjedno opterećenje identično za svih pet zemalja i iznosi 3 sata osim kod Bosne i Hercegovine u 3. razredu gdje se tjedni fond sati spušta na 2 sata obvezne nastave dok je jedan sat predviđen za fakultativne sadržaje. Promatrajući na godišnjoj razini fond sati kreće se od 102 sata u Crnoj Gori do 108 sati u Srbiji, dok je u ostalim zemljama 105 sati godišnje. Ova razlika se odnosi na broj obveznih radnih tjedana nastavnog opterećenja odnosno broj obveznih školskih dana.

Tablica 2. ciljevi u kurikulumima Tjelesne i zdravstvene kulture

ZEMLJA	Cilj nastave tjelesne i zdravstvene kulture
Hrvatska	Stjecati kineziološka teorijska i motorička znanja s ciljem samostalne primjene u svakodnevnome tjelesnom vježbanju. Osposobiti za praćenje morfoloških obilježja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te obilježja pravilnoga tjelesnog držanja radi kontrole, održavanja i unaprjeđivanja osobne tjelesne spremnosti. Osposobiti za samostalnu provedbu programa usmjerenog podizanju razine motoričkih sposobnosti i postignuća s naglaskom na provođenje tjelesnog vježbanja u prirodi i ostalim odgovarajućim otvorenim i zatvorenim sportskim vježbalištima. Razviti pozitivno stajalište prema kineziološkim aktivnostima, usvojiti navike redovitoga tjelesnog vježbanja radi podizanja razine zdravlja i kvalitete življenja. Usvojiti odgojne vrijednosti tijekom tjelesnog vježbanja i primjenjivati ih u svakodnevnim životnim situacijama (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019).

Slovenija	<p>Opći cilj usmjeren je na zadovoljavanje učenikovih iskonskih potreba za kretanjem i igrom, osobno prilagođen razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, stjecanje brojnih i različitih motoričkih sposobnosti i znanja, emocionalna i racionalna percepcija sporta. Briga za skladan fizički i mentalni razvoj, skladan tjelesni razvoj, ispravno držanje tijela, zdrav stil života, jačanje zdravog osjećaja samopoštovanja i samopouzdanja, stvaranje pozitivnih obrazaca ponašanja, razumijevanje korisnosti sporta i usmjeravanje u kvalitetno provođenje slobodnog vremena, razvoj kreativnosti, olakšanje i opuštanje, pozitivno doživljavanje sporta koji obogaćuje pojedinca, stvaranje pravog, emotivnog, kulturnog i poštovanog odnosa prema prirodi i okolišu, kao specifične vrijednosti, poštovanje prirodne i kulturne baštine. Stvaranje pozitivnih obrazaca ponašanja (promicanje međusobne suradnje, tolerancije i prihvaćanje različitosti, razvoj zdravog natjecanja i poštivanje sportskog ponašanja, poštena igra). (Ministrstvo za šolstvo in šport –Republike Slovenije, 2011).</p>
Bosna i Hercegovina	<p>Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja u osnovnoj školi je zadovoljavanje biološke, psihološke i socijalne potrebe učenika ovog uzrasta za kretanjem kao izrazom zadovoljenja određenih potreba kojima pospješujemo adaptivne, kreativne sposobnosti u uvjetima koji okružuju učenika. Cilj je da se raznovrsnim i sistematičnim motoričkim aktivnostima u povezanosti s ostalim odgojno obrazovanim područjima doprinese integralnom razvoju ličnosti učenika, razvoju motoričkih sposobnosti, stjecanju, usavršavanju i primjeni motoričkih znanja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnom i specifičnim uvjetima života i rada. Ciljevi kao i ocjenjivanje realiziraju se u skladu s mogućnostima i materijalnim uvjetima kojima škola raspolaže, ali i maksimalnim angažmanom nastavnika da osigura što bolje uvjete za realizaciju zacrtanog plana i programa iz tjelesnog i zdravstvenog odgoja (Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kanton Sarajevo, 2018).</p>
Srbija	<p>Cilj tjelesnog odgoja je da raznovrsnim i sistematskim motoričkim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim odgojno-obrazovnim područjima, doprinese integralnom razvoju ličnosti učenika (kognitivnom, afektivnom, motoričkom), razvoju motoričkih sposobnosti, stjecanju, usavršavanju i primjeni motoričkih učenja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnom i specifičnim uvjetima života i rada (Službeni glasnik Republike Srbije - Prosvetni glasnik, 2004).</p>

<p>Crna Gora</p>	<p>Zadovoljavanje potrebe za kretanjem i igrom, realna motorička efikasnost i stvaranje uvjeta za zdrav način života: skladan fizički i motorički razvoj, svjesna kontrola tijela u izvođenju različitih položaja i pokreta, zdrav način života. Stjecanje motoričkih, praktičnih i teorijskih znanja o fizičkim aktivnostima i njihova primjena u svakodnevnom životu i u prirodnim uvjetima; usvajanje odgojnih i društveno poželjnih vrijednosti i njihova primjena u svakodnevnom životu; razvijanje motoričkih i funkcionalnih sposobnosti adekvatnih individualnim sposobnostima i karakteristikama; stvaranje čvrste navike za svakodnevnim fizičkim vježbanjem; stvaranje mogućnosti za stjecanje osnovnih znanja, vještina i navika potrebnih za prilagođavanje novim fizičkim aktivnostima; postizanje moguće razine sportsko-tehničkog postignuća; osposobljavanje za racionalno korištenje slobodnog vremena, posebno aktivnim odmorom; razvijanje zdravstvene kulture, zdravstvene forme, čuvanje i unapređivanje vlastitog zdravlja i čuvanje prirodne sredine; osposobljavanje za slobodno, kreativno i stvaralačko izražavanje u različitim oblicima fizičke kulture, a posebno onim koji doprinose humanizaciji i socijalizaciji ličnosti; osposobljavanje za samokontrolu i samoocjenjivanje radi praćenja i vrednovanja efekata tjelesnog vježbanja i transformacijskih procesa koji su rezultat organiziranog, planskog i sistematskog tjelesnog vježbanja (Zavod za školstvo Crne Gore, 2018).</p>
-------------------------	---

Tablica 3. Ishodi učenja za 1. razred

Hrvatska

Predmetno područje A: Kineziološka teorijska i motorička znanja

1.1. Izvodi prirodne načine gibanja (Izvodi raznovrsne prirodne načine gibanja za ovladavanje prostorom, preprekama, otporom i baratanjem predmetima, Prepoznaje raznovrsne prirodne načine gibanja)

1.2. Provodi jednostavne motoričke igre (Sudjeluje u jednostavnim motoričkim igrama)

Predmetno područje B: Morfološka obilježja, motoričke i funkcionalne sposobnosti

1.3. Slijedi upute za svrstavanje u prostoru i prema tjelesnoj visini (Sudjeluje u praćenju svoje visine i tjelesne mase; Razlikuje tjelesnu visinu od tjelesne mase; Pronalazi svoje mjesto u svrstavanju prema visini (vrsta...).

Predmetno područje C: Motorička postignuća

1.4. Prati motorička postignuća (Prati i prepoznaje osobna postignuća u svladanim obrazovnim sadržajima)

Predmetno područje D: Zdravstveni i odgojni učinci tjelesnog vježbanja

1.5. Primjenjuje postupke za održavanje higijene pri tjelesnim vježbanjem i brine se o opremi za TZK (Primjenjuje postupke za održavanje higijene pri tjelesnom vježbanju;

1.6. Slijedi upute za rad i pravila motoričke igre (Prihvaća pravila igre; Razmatra prihvatljiva i neprihvatljiva ponašanja u igri)

Slovenija

Adekvatna motorička učinkovitost (Tjelesni razvoj, razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti)

- svjesnom kontrolom tijela oblikuju ispravno držanje tijela; poboljšati motoričke i funkcionalne sposobnosti:

koherentnost (koordinaciju) pokreta, snage, brzine, pokretljivost, točnost, ravnoteža, opća izdržljivost; izvode pokrete u različitim ritmovima uz glazbu; uspoređuju svoju motoričku učinkovitost s obzirom na svoj biološki razvoj

Usvajanje različitih prirodnih oblika kretanja, igara i sportskih znanja

- opušteno izvode prirodne oblike kretanja; svjesno kontroliraju tijelo u različitim položajima i pokretima, izvodeći ih u različitim smjerovima i ravninama i oko različitih tjelesnih osi; oponašaju razne predmete, životinje, pojave i pojmove u prirodi; svoja osjećanja i raspoloženja izražavaju pokretom; rukovati raznim sportskim rekvizitima: sanduk, klupa, letvica, kozlič, lopte, vijače, palice, obruči, prepreke, reketi i slično; izvode osnovne elemente atletike, gimnastike i igara s različitim loptama; koristiti pokrete različitim loptama u timskim igrama prema jednostavnim pravilima; plešu odabrane dječje i narodne plesove; prilagođavaju se na vodu i klizanje; izvode različite motoričke igre na snijegu

Ugodan doživljaj sporta i obrazovanja kroz igru

- testiraju svoje sposobnosti upravljajući svojim tijelom i izražavajući se pokretima; razvijaju samopouzdanje, odlučnost, borbenost i ustrajnost; steći osnovne higijenske navike povezane sa sportskim vježbanjem; oblikuju pozitivne obrasce ponašanja (tolerantno i prijateljsko ponašanje u grupi, poštivanje pravila u igrama i sportskom ponašanju, odgovorno rukovanje sportskom opremom, odgovoran odnos prema prirodi i okolišu)

Shvaćanje važnosti kretanja i sporta

- upoznaju pravilno tjelesno držanje; upoznaju se s odgovarajućom sportskom odjećom i obućom; imenuju položaje tijela, različite pokrete i neke oblike učenja; poznaju razne sportske površine i sprave, imenuju neke rekvizite i pomagala; razumiju jednostavna pravila elementarnih i drugih igara; znaju osnovna načela sigurnosti u dvorani, na igralištu, u bazenu, na snijegu i u pohodima

**Bosna
i
Hercegovina**

Ciljevi i ishodi učenja

Očuvanje i unapređivanje zdravlja

- Razlikuje pravilno od nepravilnog držanja tijela; Vodi računa o pravilnom držanju tijela u sjedećem i u stojećem položaju; Posjeduje informacije o značaju zdravlja; Posjeduje informacije o značaju tjelesne aktivnosti i boravka u prirodi za pravilan rast, razvoj i otpornost organizma; Uz pomoć odraslih usklađuje svoje aktivnosti (učenje, igra, odmor, spavanje); Uči da izbjegne situacije u kojima može da se povrijedi i umije da traži pomoć; Razlikuje i tumači termine tipa: zlostavljanje, zanemarivanje, agresivnost i dr. Upoznaje se sa osnovnim principima pravilne ishrane; Održava ličnu higijenu (pranje ruku i zuba, umivanje, tuširanje i dr.); Održava kolektivnu higijenu (provjetravanje prostorija i odlaganje otpadaka); Posjeduje informacije o štetnosti duhana, alkohola i droga; Posjeduju informacije da može da traži pomoć ukoliko je zlostavljano i zanemareno, ili zna za takav slučaj; Redovno i aktivno učestvuje u nastavi tjelesnog odgoja

Usavršavanje motoričkih sposobnosti u skladu sa uzrasnim i individualnim karakteristikama i stjecanje i razvijanje vještina i navika

- Izvodi pokrete i kreće se u zadatom smjeru (gore, dolje, lijevo, desno, naprijed, nazad); Izvodi pokrete i kreće se po pravolinijskoj putanji; Usklađuje svoje kretanje sa kretanjem rekvizita u jednostavnijim kretnim zadacima; Unaprjeđuje motoričke sposobnosti (brzinu, koordinaciju, snagu, fleksibilnost, izdržljivost, ravnotežu i preciznost) u skladu sa individualno postavljenim normama; Sposoban da boravi u blizini vode i u samoj vodi; Vješto izvodi jednostavne forme prirodnih oblika kretanja (hodanje, skakanje, trčanje...); Primjenjuje prirodne oblike kretanja u jednostavnim igrama i poligonima, pravilno izvodi jednostavne vježbe oblikovanja bez rekvizita; Pravilno izvodi osnovni korak dva izabrana plesa; Vlada izabranim vještinama iz vježbi na tlu i sportskih igara; Posjeduje i druga motorička iskustva u ovisnosti od ličnih interesiranja i mogućnosti sredine (npr. vožnja bicikla, skijanje, sanjkanje, klizanje, pješačenje u prirodi, tenis, ples itd.).

Osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme

- Razlikuje osnovne položaje i stavove (uspravni stav, sjedeći i ležeći položaj, čučanj); Imenuje dijelove tijela i zna njihovu osnovnu ulogu prilikom vježbanja; Zna da odredi kojem dijelu tijela je namijenjena vježba oblikovanja (za ruke, za noge, za trup); Prepoznaje fiziološke znake umjerenog opterećenja i zamora (npr. brži rad srca, znojenje, nesvjestica itd.) i zna da traži pomoć ako se loše osjeća; Vježba u odgovarajućoj odjeći i obući; Pridržava se dogovorene procedure dolaska u salu (igralište), ponašanja na času i odlaska iz sale (sa igrališta); Uz podršku odraslih primjenjuje naučene vježbe.

Promoviranje pozitivnih socijalnih interakcija

- Ne ugrožava one koji se od njega razlikuju na bilo koji način; Tokom vježbanja i igre prijateljski komunicira i surađuje sa vršnjacima, uz poticanje i nadzor nastavnika; Poštuje pravila elementarnih igara i pridržava ih se uz podsticaj i nadzor nastavnika; Pozitivno vrednuje uspješne poteze i uloženi trud svih učesnika u igri, uz poticanje i nadzor nastavnika

Razvijanje pozitivne slike o sebi

Srbija

- zadovoljavanje osnovnih dječjih potreba za kretanjem i igrom; - razvijanje koordinacije, gipkosti, ravnoteže i eksplozivne snage; - stjecanje motoričkih znanja u svim prirodnim (filogenetskim) oblicima kretanja u različitim uvjetima: elementarnim igrama, ritmici, plesnim vežbama i vežbama na tlu; upoznavanje sa kretnim mogućnostima i ograničenjima sopstvenog tela; - stvaranje pretpostavki za pravilno držanje tela, jačanje zdravlja i razvijanje higijenskih navika; - formiranje i ovladavanje elementarnim oblicima kretanja - "motoričko opismenjavanje"; - stvaranje uslova za socijalno prilagođavanje učenika na kolektivan život i rad

<p>Crna Gora</p>	<p><i>1.1. Izvodi jednostavne prirodne oblike kretanja</i> Tijekom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepozna značaj pravilnog držanja tijela; Objasni načine za kontroliranje pravilnog držanja tijela; Ima pravilan položaj tijela kod prirodnih oblika kretanja; Oponaša pojave, predmete i životinje pomoću igre; Razlikuje jednostavne prirodne pokrete; Uskladi izvođenje jednostavnih prirodnih oblika kretanja; Prepozna osnovne elemente atletike; Uskladi izvođenje osnovnih elemenata atletike; Prepozna osnovne elemente gimnastike; Uskladi izvođenje osnovnih elemenata gimnastike; Sudjeluje u školskom krosu primenjujući stečene osnovne elemente atletike <p><i>1.2. Orijentira se u prostoru za vježbanje u odnosu na sebe i druge</i> Tijekom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uoči značaj pronalaženja svog mjesta za nesmetano vježbanje; Prepozna svoje mjesto za nesmetano izvođenje vježbi u odnosu na sebe i druge; Prilagodi svoj položaj u odnosu na druge u ograničenom prostoru; Orijentira se u prostoru za vježbanje primenjujući stečena znanja. <p><i>1.3. Igra jednostavne elementarne igre poštujući uputstva za rad</i> Tijekom učenja učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepozna jednostavne elementarne igre; Opiše jednostavne elementarne igre; Sudjeluje u organiziranim elementarnim igrama; Zna koji su prihvatljivi i neprihvatljivi obrasci ponašanja u elementarnim igrama; Objasni važnost ispravnog ponašanja u toku igranja elementarnih igara; Primjenjuje pravilne obrasce ponašanja u elementarnim igrama <p><i>1.4. Izvodi jednostavne ritmičke strukture</i> Tijekom učenja učenik će moći da:</p> <p>Prepozna povezanost pokreta i muzike; Poveže jednostavne pokrete sa muzičkom pratnjom; Uskladi pokrete ruku i nogu tako da budu sliveni i pravilni; Izvodi jednostavne pokrete uz muzičku pratnju kroz slobodno kreativno izražavanje; Prepozna različite ritmove u muzici i pokrete koji im odgovaraju; Uskladi pokrete sa ritmom muzike; Improvizira različite pokrete uz muzičku i ritmičku pratnju kroz slobodno kreativno izražavanje</p> <p><i>1.5. Primijeni postupke za održavanje higijene u tjelesnom vježbanju</i> Tijekom učenja učenik će moći da:</p> <p>Prepozna pravila održavanja higijene u tjelesnom vježbanju; Objasni postupke za održavanje higijene; Primijeni pravila za održavanje higijene u fizičkom vježbanju; Prepozna potrebu korištenja opreme za Fizičko vaspitanje; Prepozna značaj korišćenja opreme za Fizičko vaspitanje.</p>
-------------------------	---

Tablica 4. Ishodi učenja za 2. razred

<p>Hrvatska</p>	<p><i>Predmetno područje A: Kineziološka teorijska i motorička znanja</i></p> <p>2.1. Izvodi prirodne načine gibanja i mijenja položaj tijela u prostoru (Prepoznaje i izvodi raznovrsne promjene položaja i gibanja tijela u prostoru; Razlikuje i izvodi jednostavne prirodne načine gibanja; Izvodi prilagođene prirodne načine gibanja.</p> <p>2.2. Provodi elementarne igre (Sudjeluje u elementarnim igrama)</p> <p><i>Predmetno područje B: Morfološka obilježja, motoričke i funkcionalne sposobnosti</i></p> <p>2.3. Sudjeluje u provjeravanju antropološkog statusa i pravilnoga tjelesnog držanja (Praćenje morfoloških obilježja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te statusa tjelesnog držanja)</p> <p><i>Predmetno područje C: Motorička postignuća</i></p> <p>2.4. Uključen je u praćenje osobnih motoričkih postignuća (Prati i prepoznaje osobna motorička postignuća u svladanim obrazovnim sadržajima obuhvaćenih kurikulumom)</p> <p><i>Predmetno područje D: Zdravstveni i odgojni učinci tjelesnog vježbanja</i></p> <p>2.5. Prepoznaje i primjenjuje postupke za održavanje higijene pri tjelesnoj aktivnosti te se brine o opremi za tjelesno vježbanje (Preuzima odgovornost i razvija svijest o potrebi provođenja tjelesnog vježbanja u primjerenim zdravstveno-higijenskim uvjetima)</p> <p>2.6. Usvaja mogućnosti tjelesnog vježbanja na otvorenim i zatvorenim sportskim vježbalištima (Primjenjuje poznate kineziološke motoričke aktivnosti na otvorenim i zatvorenim sportskim vježbalištima)</p> <p>2.7. Surađuje u elementarnim igrama i prihvaća pravila igara (Prihvaća pravila igara i surađuje sa suigračima)</p> <p>2.8. Aktivno sudjeluje u elementarnim igrama koje razvijaju samopoštovanje, samopouzdanje i ustrajnost (Izvodi elementarne igre koje razvijaju samopoštovanje i samopouzdanje; Ustrajnošću postizati ciljeve)</p>
<p>Slovenija</p>	<p>Ishodi su isti kao u 1. razredu uz dodatak nekoliko ishoda</p> <p><i>Usvajanje različitih prirodnih oblika kretanja, igara i sportskih znanja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jednom od tehnika plivanja preplivati 25 metara u dubokoj vodi, - izvodi različite motoričke igre na snijegu i ledu, kliže, skija, hoda i trče na skijama, surfa po snijegu* <p><i>Shvaćanje važnosti kretanja i sporta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -razumiju važnost pravilnog držanja tijela i higijene -pridržavaju se osnovnih načela sigurnosti u dvorani, na igralištu, u bazenu, na snijegu i planinarenju*

**Bosna
i
Hercegovina**

Ciljevi i ishodi učenja

Očuvanje i unapređenje zdravlja

-Razlikuje pravilno od nepravilnog držanja tijela; Razumije značaj pravilnog držanja tijela za zdravlje; Pravilno drži tijelo; Posjeduje znanja o značaju zdravlja; Posjeduje znanja o značaju tjelesne aktivnosti za očuvanje i unaprjeđivanje zdravlja, Posjeduje znanja o značaju prirodnih faktora (zrak, sunce, voda) i tjelesne aktivnosti u prirodi; Porodično koristi zdravstvene usluge; Ima usklađen dnevni ritam odmora, spavanja, učenja i igre, primjeren uzrastu, uz asistenciju odraslih; Izbjegava situacije u kojima može da se povrijedi i umije da traži pomoć; Poznae principe pravilne i redovne ishrane, ima kulturu objedovanja; Posjeduje osnovne navike lične i kolektivne higijene; Poznae rodne (spolne) karakteristike, uvažava suprotan spol; Zna da su psihoaktivne supstance štetne; Tražit će pomoć ukoliko je zlostavljano (tjelesno, emocionalno ili seksualno) i (ili) zanemareno, ili zna za takav slučaj; Pozitivno doživljava i vrjednuje nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

Razvijanje motoričkih sposobnosti, umijeća i navika u skladu sa uzrasnim i individualnim karakteristikama

-Izvodi pokret/ kretanje u zadatom smjeru i po zadatoj putanji; Usklađuje svoje kretanje sa kretanjem rekvizita; Usklađuje svoje kretanje sa kretanjem para (partnera) u jednostavnijim kretnim zadacima; Unapređuje motoričke sposobnosti (koordinaciju, agilnost, ravnotežu, preciznost gipkost, snagu, brzinu i izdržljivost); Vješto izvodi raznovrsne forme prirodnih oblika kretanja (hodanje, skakanje, trčanje...); Povezuje prirodne oblike kretanja (npr. trčanje i skakanje...); Primjenjuje prirodne oblike kretanja i njihove kombinacije u igrama i poligonima (sa i bez rekvizita); Pravilno izvodi jednostavnije vježbe oblikovanja, sa i bez rekvizita, Samostalno izvodi jednostavne plesne korake: Vlada izabranim vještinama iz vježbi na spravama, tlu, i sportskih igara; Posjeduje i druga motorička iskustva u zavisnosti od ličnih interesiranja i mogućnosti sredine (npr. vožnja bicikla, skijanje, sanjkanje, klizanje, pješaćenje u prirodi, stolni tenis, sportski ples itd.).

Osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme

-Poznae termine za označavanje osnovnih položaja, stavova, pokreta i kretanja; Zna ulogu dijelova tijela prilikom vježbanja; Prepoznaje osnovne vrste vježbi oblikovanja (vježbe jačanja, vježbe istezanja, vježbe labavljenja); Prepoznaje fiziološke znake umjerenog opterećenja i zamora (npr. brži rad srca, znojenje, nesvjestica itd.) i umije da traži pomoć ako se loše osjeća; Poznae osnovna načela sigurnosti u sali, na igralištu i bazenu; Samostalno primjenjuje naučene modele tjelesne aktivnosti (igre, jutarnja gimnastika, zagrijavanje i smirivanje organizma).

Promoviranje pozitivnih socijalnih interakcija

- Prihvaća one koji se od njega razlikuju; Ophodi se s pažnjom prema vršnjacima i pokazuje spremnost da im pomogne; Igra se i vježba u grupi uspostavljajući suradničke odnose; Poštuje postavljena pravila uz poticanje i nadzor učitelja; Pozitivno vrednuje uspješne poteze i uloženi trud svih učesnika u igri; Prepoznaje nesportsko ponašanje (gruba igra, kršenje pravila, nepristojno ponašanje...).

Srbija

Isti kao u prvom razredu uz usavršavanje kretanja i vježbi iz prvog razreda, njihova kombinacija i primjena u složenijim uvjetima izvođenja.

2.1. Izvodi prirodne oblike kretanja

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Primijeni pravilno držanje tijela kod prirodnih oblika kretanja; Uskladi pravilno držanje tijela pri različitim položajima tijela i promjenama položaja tijela; Poveća kontrolu pravilnog držanja tijela pri različitim položajima tijela i promjenama položaja tijela; Uskladi i kontroliše koordinaciju pokreta ruku i nogu pri različitim položajima i promjenama položaja tijela; Izvodi vježbe koje utiču na razvoj mišića kako bi osigurali normalan rast i razvoj; Poveže pokrete tijela kod izvođenja osnovnih vježbi za razvoj mišića; Izvodi osnovne elemente atletike; Poveže pokrete kod izvođenja osnovnih elemenata atletike; Izvodi osnovne elemente gimnastike; Poveže pokrete kod izvođenja osnovnih elemenata gimnastike; Izvodi prirodne oblike kretanja; Primijeni različite položaje, promjene položaja tijela u prostoru; Učestvuje u školskom krosu primenjujući stečena znanja iz atletike.

2.2. Održava stabilnost i ravnotežu tijela prilikom vježbanja

Tijekom učenja učenik će moći da:

- Prepozna svoje mjesto u vrsti, koloni ili grupi; Pronađe svoje mjesto u vrsti, koloni ili grupi; Uskladi svoje mjesto u ograničenom prostoru za vježbanje; Orijentira se u ograničenom prostoru za vježbanje; Objasni što su stabilnost i ravnoteža prilikom vježbanja; Prepozna značaj održavanja stabilnosti i ravnoteže prilikom vježbanja; Održi stabilnost i ravnotežu prilikom vježbanja.

2.3. Aktivno učestvuje u elementarnim igrama i prihvata pravila igara

Tijekom učenja učenik će moći da:

Učestvuje u jednostavnim elementarnim igrama; Objasni značaj pravila u elementarnim igrama; Zna pravila u elementarnim igrama; Objasni značaj poštovanja pravila u elementarnim igrama; Prilagodi svoje učešće u elementarnim igrama sa postavljenim pravilima; Igra u elementarnim igrama primenjujući pravila.

2.4. Igra i razlikuje elementarne igre prema složenosti, upotrebi rekvizita i pomagala

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Razlikuje elementarne igre sa rekvizitima i pomagalima; Opiše elementarne igre sa rekvizitima i pomagalima; Zna pravila kod elementarnih igara sa upotrebom rekvizita i pravila; Učestvuje u elementarnim igrama sa upotrebom rekvizita i pomagala primenjujući pravila igre.

2.5. Izvodi ritmičke strukture i igra jednostavne narodne igre (kolo).

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Prepozna jednostavne ritmičke strukture; Poveže pokrete u jednostavne ritmičke strukture; Uskladi pokrete u određenoj ritmičkoj strukturi; Primijeni naučene pokrete u ritmičkim strukturama uz muziku; Prepozna jednostavne narodne igre – kolo; Poveže elemente jednostavne narodne igre; Primijeni korake u jednostavnim strukturama kola uz muzičku pratnju; Učestvuje u izvođenju narodne igre-kola.

2.6. Objasni važnost higijenskih navika u fizičkom vježbanju

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Prepozna važnost higijenskih navika u fizičkom vježbanju; Objasni važnost higijenskih navika u fizičkom vježbanju; Prepozna važnost preuzimanja odgovornosti za higijenu u fizičkom vježbanju; Primijeni higijenske navike u fizičkom

* Kod ishoda u Sloveniji zvjezdicom označeni odnose se samo na 2. razred dok su ostali ishodi (odnosno operativni ciljevi identični kao i za 1. razred)

Tablica 5. Ishodi učenja za 3. razred

<p>Hrvatska</p>	<p><i>Predmetno područje A: Kineziološka teorijska i motorička znanja</i></p> <p>3.1. Usavršava prirodne načine gibanja (Izvodi prilagođene prirodne načine gibanja temeljnih struktura)</p> <p>3.2. Igra i razlikuje elementarne igre prema složenosti (Razlikuje vrste elementarnih igara prema složenosti)</p> <p>3.3. Izvodi ritmičke i plesne strukture (Prepoznaje i izvodi ritmičke i plesne strukture)</p> <p><i>Predmetno područje B: Morfološka obilježja, motoričke i funkcionalne sposobnosti</i></p> <p>3.4. Sudjeluje u provjeravanju morfoloških obilježja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te procjeni pravilnoga tjelesnog držanja (Prepoznaje morfološke značajke, motoričke i funkcionalne sposobnosti te važnost pravilnoga tjelesnog držanja)</p> <p><i>Predmetno područje C: Motorička postignuća</i></p> <p>3.5. Prati osobna motorička postignuća (Prati i uspoređuje osobna postignuća u svladanim obrazovnim sadržajima)</p> <p><i>Predmetno područje D: Zdravstveni i odgojni učinci tjelesnog vježbanja</i></p> <p>3.6. Koristi osnovne kineziološke aktivnosti na otvorenim vježbalištima (Sudjeluje u tjelesnim aktivnostima na otvorenom ovisno o posebnostima zavičaja)</p> <p>3.7. Izvodi raznovrsne vježbe u svrhu poboljšanja sustava za kretanje (Usavršava jednostavne vježbe za poboljšanje sustava za kretanje)</p> <p>3.8. Suraduje sa suigračima i poštuje pravila igre (Suraduje tijekom igre i prihvaća pravila igre)</p>
<p>Slovenija</p>	<p>Ishodi su isti kao u 1. i 2. razredu uz dodatak nekoliko ishoda</p> <p><i>Shvaćanje važnosti kretanja i sporta</i></p> <p>- razumjeti pravila složenijih elementarnih i nekih timskih igara s loptom **</p>

**Bosna
i
Hercegovina**

Ciljevi i ishodi učenja

Očuvanje i unapređenje zdravlja

- Zna zašto je zdravlje osnov i preduvjet za sve ljudske aktivnosti; Zna zašto tjelesna aktivnost utiče na očuvanje i unapređivanje zdravlja; Zna zašto je pravilno držanje tijela uvjet da se spriječe deformacije kičme, grudnog koša, ekstremiteta i da se osigura normalano funkcioniranje organizma; Zna zašto je prekomjerna tjelesna težina izvor brojnih tegoba i zdravstvenih problema i da joj je najčešći uzrok nepravilna ishrana i nekretanje; Zna zašto je tjelesna aktivnost izvor dobrog raspoloženja, koje pomaže zdravlju; Zna da je čovjek dio prirode i da su tjelesne aktivnosti u prirodi posebno važna za djecu; Zna zašto kvaliteta, oblik i veličina, te vanjskim prilikama i aktivnostima neprimjerena obuća i odjeća mogu negativno utjecati na zdravlje; Porodično koristi zdravstvene usluge; Ima usklađen dnevni ritam odmora, spavanja, učenja i igre, primjeren uzrastu, uz asistenciju odraslih; Izbjegava situacije u kojima može da se povrijedi i umije da traži pomoć; Poznaje principe pravilne i redovne ishrane, ima kulturu objedovanja; Posjeduje osnovne navike lične i kolektivne higijene: Zna zašto su psihoaktivne supstance štetne;

Rast i razvoj - Antropometrijska obilježja

- U početnom i u završnom stanju, utvrđena karakteristična odstupanja među učenicima od prosjeka (razreda, škole) i izvršena klasifikacija učenika prema njihovom stvarnom stanju i razvojnim potrebama: U početnom i u završnom stanju, utvrđeno stvarno stanje: stopala, ekstremiteta, kičme i grudnog koša; potrebne aktivnosti za korekciju; U početnom i u završnom stanju, utvrđen napredak u visini: prosječan, nadprosječan, podprosječan; U početnom i u završnom stanju, utvrđen napredak u težini: normalan, povećan, smanjen; U početnom i u završnom stanju, utvrđen odnos težina – visina: normalan, mršavost, gojaznost; potrebne aktivnosti za normaliziranje odnosa; U početnom i u završnom stanju, utvrđen odnos potkožnog masnog tkiva i mišićne mase: izvrstan, nadprosječan, prosječan, podprosječan, loš, potrebne aktivnosti za normaliziranje odnosa.

Rast i razvoj - Funkcionalne sposobnosti

- U početnom i u završnom stanju, za tri minute pretrči distancu za ocjenu aerobne izdržljivosti: loše, podprosječno, prosječno, nadprosječno, izvrsno; predložene aktivnosti za normaliziranje stanja; U početnom i u završnom stanju, puls u mirovanju je: vrlo nizak, nizak, umjeren, visok, vrlo visok; potrebne aktivnosti za praćenje i normaliziranje stanja; U početnom i u završnom stanju, krvni pritisak je: vrlo nizak, nizak, normalan, visok, vrlo visok; potrebne aktivnosti za praćenje i normaliziranje stanja; U početnom i u završnom stanju, funkcionalne sposobnosti osiguravaju mu da se adaptira na primjerene tjelesne napore: normalno, s primjetnim znacima zamora, s izraženim znacima zamora, s izrazito izraženim znacima zamora; potrebne aktivnosti za praćenje i normaliziranje stanja.

Rast i razvoj -psihomotoričke sposobnosti

- U početnom i u završnom stanju, ocjena za taping rukom: loše, podprosječno, prosječno, nadprosječno, izvrsno; potrebne aktivnosti za stimuliranje napretka; U početnom i u završnom stanju, ocjena za skok udalj s mjesta: loše, podprosječno, prosječno, nadprosječno, izvrsno; potrebne aktivnosti za stimuliranje napretka; U početnom i u

Srbija

- zadovoljavanje osnovnih dječjih potreba za kretanjem i igrom; - razvijanje koordinacije, gipkosti, ravnoteže i eksplozivne snage; - stjecanje motoričkih znanja u svim prirodnim (filogenetskim) oblicima kretanja u različitim uvjetima: elementarnim igrama, ritmici, plesnim vježbama i vježbama na tlu; upoznavanje sa kretnim mogućnostima i ograničenjima vlastitog tijela; - stvaranje pretpostavki za pravilno držanje tijela, jačanje zdravlja i razvijanje higijenskih navika; - formiranje i ovladavanje elementarnim oblicima kretanja - "motoričko opismenjavanje"; - stvaranje uvjeta za socijalno prilagođavanje učenika na kolektivan život i rad.

3.1. Izvodi složene prirodne oblike kretanja

Tijekom učenja učenik će moći da:

- Kontrolira pravilno držanje tijela; Izvodi vježbe koje utiču na razvoj određenih grupa mišića; Pokaže napredak u izvođenju jednostavnih vježbi koje utiču na razvoj određenih grupa mišića; Utvrdi i proširi opseg prirodnih oblika kretanja; Izvodi osnovne pokrete na koje je moguće razvijati složenije pokrete; Utvrdi osnovne pokrete na koje je moguće razvijati složenije pokrete; Izvodi složene prirodne oblike kretanja; Utvrdi izvođenje osnovnih elemenata atletike; Prepozna nove elemente atletike; Poveže elemente atletike u cjeline; Utvrdi izvođenje osnovnih elemenata gimnastike; Prepozna nove elemente gimnastike; Poveže elemente gimnastike u cjeline; Učestvuje u školskom krosu primenjujući stečena znanja iz atletike.

3.2. Potpuno vlada orijentacijom u prostoru i ravnotežom prilikom vježbanja

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Zna da uskladi i pronađe svoje mjesto za nesmetano izvođenje vježbi; Uskladi svoje kretanje u prostoru u odnosu na druge prilikom izvođenja specifičnih vježbi i igara, Izvodi specifične vježbe koje unapređuju orijentaciju u prostoru; Vlada orijentacijom u prostoru u odnosu na sebe i druge prilikom izvođenja vježbi i igara; Izvodi specifične vježbe koje unapređuju ravnotežu; Kontrolira ravnotežu i pokrete prilikom vježbanja

3.3. Izvodi vježbe oblikovanja i koristi osnovnu terminologiju

Tijekom učenja učenik će moći da:

-Zna terminologiju osnovnih stavova i položaja tijela; Prepozna osnovnu terminologiju u određenim vježbama oblikovanja; Uskladi izvođenje vježbi oblikovanja sa terminološkim navođenjem; Prati instrukcije nastavnika i izvodi vježbe oblikovanja uz terminološke navođenje

3.4. Aktivno učestvuje u elementarnim igrama

Tijekom učenja učenik će moći da:

Prepozna složenije elementarne igre; Zna pravila u složenijim elementarnim igrama; Sudjeluje u složenijim elementarnim igrama primenjujući pravila igre; Objasni značaj suradničkog odnosa u igri; Primijeni suradnički odnos u igri; Poveća razinu suradnje sa suigračima u igri; Donosi i provodi odluke sa suigračima u elementarnim igrama

3.5. Izvodi ritmičke strukture i plesne strukture

Tijekom učenja učenik će moći da:

Prepozna korake u jednostavnim elementima konkretnog plesa; Izvodi predvježbe za konkretan ples; Izrazi različita raspoloženja i osećanja kroz ritmičke i plesne korake u jednostavnim koreografijama; Kreativno se izrazi i iskaže stvaralaštvo kroz raznovrsne pokrete; Uskladi ritmičke i plesne pokrete u jednostavnim koreografijama; Izvodi ritmičke i plesne strukture u jednostavnim koreografijama; Uskladi plesne i ritmičke pokrete u paru, uz muziku kroz slobodno kreativno izražavanje

3.6. Primijeni postupke za održavanje higijene u fizičkom vježbanju i brine o opremi za fizičko vaspitanje.

Tijekom učenja učenik će moći da:

- Objasni važnost primjene postupaka za održavanje higijene u fizičkom vježbanju; Primijeni postupke za održavanje higijene u fizičkom vježbanju; Objasni važnost preuzimanja odgovornost za higijenu i korišćenje opreme

** Kod ishoda u Sloveniji zvjezdicom označeni odnose se samo na 3. razred dok su ostali ishodi (odnosno operativni ciljevi identični kao i za 1. i 2. razred)*

Promatrajući ishode u tablicama 1., 2. i 3. vidljivo je da se u kurikulumu Republike Hrvatske nalazi četiri predmetna područja. Prvo predmetno područje je Kineziološka teorijska i motorička znanja u kojima se daje naglasak na usvajanje, usavršavanje i primjenu raznovrsnih kinezioloških teorijskih i motoričkih znanja. U ovom predmetnom području ishodi su prvenstveno usmjereno na izvedbu prirodnih oblika kretanja te provedbu odnosno sudjelovanje u jednostavnim motoričkim igrama te jednostavnim i složenim elementarnim igrama. U Predmetnom području koje opisuje Morfološka obilježja, motoričke i funkcionalne sposobnosti naglasak se daje na ljudsko tijelo i na njegova obilježja. U 1. razredu ishod se odnosi na svrstavanje učenika u prostoru te razlikovanju tjelesne visine i mase tijela. U 2. i 3. razredu ishodi se ostvaruju kroz praćenje i provjeravanje pravilnog držanja tijela te morfoloških obilježja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti. U trećem predmetnom području Motorička postignuća, ishodi se ostvaruju kroz prepoznavanje i praćenje motoričkih postignuća koji se očituju u savladanim obrazovnim sadržajima. Četvrto predmetno područje Zdravstveni i odgojni učinci tjelesnog vježbanja ponajprije je usmjeren na razvoj pozitivnog stava i kritičkog mišljenja prema tjelesnom vježbanju kao i usvajanju i praćenju zdravstvenih, higijenskih i ekoloških navika te navika svakodnevnoga tjelesnog vježbanja. Ovo predmetno područje fokusirano je i na odgojne vrijednosti kao jednu od najvažnijih komponenti tjelesne i zdravstvene kulture. Ishodi u Nastavnom planu i programu u Sloveniji konceptijski su sastavljeni tako da se većina ishoda proteže kroz prve tri godine prvog obrazovnog razdoblja u primarnom obrazovanju. U 1. razredu ishodi su razrađeni prema područjima. Tako se prvo područje odnosi na Adekvatnu motoričku učinkovitost (Tjelesni razvoj, razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti) i ishodi se temelje na ispravnom držanju tijela, razvoju i poboljšanju motoričkih i funkcionalnih sposobnosti te izvođenju pokreta uz glazbu. Drugo područje Usvajanje različitih prirodnih oblika kretanja, igara i sportskih znanja ostvaruje ishode kroz prirodne oblike kretanja, koristi se različitim sportskim rekvizitima, izvode osnovne elemente atletike, gimnastike i igara s loptama u kojima sudjeluje prema jednostavnim pravilima te pleše odabrane plesove kao ostale aktivnosti koje nisu vezane uz dvoranu (snijeg, voda i led). U višim razredima se očekuje da učenici podignu razinu usvojenosti elemente plivanja, skijanja i klizanja. U trećem području koji se naziva Ugodan doživljaj sporta i obrazovanja kroz igru učenici testiraju svoje sposobnosti, razvijaju samopouzdanje, odlučnost, borbenost i ustrajnost, stječe osnovne higijenske navike koje su povezane s tjelesnim vježbanjem, oblikuje pozitivne obrasce ponašanje i poštuje pravila igre i ponašanja. U četvrtom području Shvaćanje važnosti kretanja i sporta uz pravilno držanje, učenici se trebaju upoznati s odgovarajućom sportskom opremom upoznaje sprave i rekvizite, sportske površine te razumije jednostavna pravila elementarnih i drugih igara. Promatrajući ciljeve i ishode u Nastavnom planu i programu za osnovnu školu u Bosni i Hercegovini (Kanton Sarajevo) vidljivo je da su zajedno definirani ciljevi učenja s razrađenim ishodima. Ciljevi učenja u 1. i 2. razredu gotovo su identično postavljeni dok su u 3. razredu postavljani na višu razinu. Prvi cilj odnosi se na Očuvanje i unapređivanje zdravlja i ishodi koji su postavljeni u njemu odnose se ponajprije na ispravno držanje tijela, zatim o važnosti tjelesnog vježbanja za očuvanje i unapređivanje zdravlja. Također, važni ishodi u tom cilju odnose se i na osobnu higijenu učenika i razlikovanje prihvatljive vrste ponašanja od neprihvatljive te utjecaja štetnih supstanci na organizam čovjeka. Drugi cilj je postavljen s time da će učenici usavršavati i razvijati svoje motoričke sposobnosti u skladu s razvojnim karakteristikama. Tako su ishodi postavljeni s ciljem da učenici mogu izvoditi svoje pokrete u svim smjerovima kroz prirodne oblike kretanja. Zatim, unapređivanje svojih motoričkih

sposobnosti kroz rukovanje rekvizitima, usvaja i razvija elemente atletike i gimnastike na nižim razinama, te izvodi plesne korake. Pravilno koristi i izvodi vježbe oblikovanja i posjeduje druga motorička iskustva koja se odnose na vožnju bicikla, skijanje, sanjkanje, klizanje i ostalo. Nadalje, ciljevi koji se odnose na osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme i promoviranje pozitivnih socijalnih interakcija ponajprije definiraju ishode koji učenici moraju ostvariti u smislu prepoznavanja dijelova tijela kao i stavova i položaja koje se koriste u tjelesnom vježbanju, te prepoznavanje fizioloških karakteristika tjelesnog vježbanja koji se primjerice odnose na rad srca i pojavu opterećenja i umora. Također, potrebno je da prihvati socijalno prihvatljivo ponašanje kroz igru i odnos prema ostalim učenicima. Poštivanje pravila igre i prepoznavanje nesportskog ponašanja u tim igrama. Razvijanje pozitivne slike o sebi i razvoj kreativnosti kroz pokret definirani su ciljevi koji se ostvaruju kroz uočavanje osobnih sposobnosti i usporedbu s drugim učenicima te pokretom izražava svoje emocije i iskustva koje usklađuje s muzikom. Ishodi odnosno operativni zadatci u Nastavnom planu i programu za Srbiju u 1. i 2. razredu postavljeni su identično s time da se u 2. razredu njihova primjena odvija u složenijim uvjetima izvođenja. U 3. razredu operativni zadatci postavljeni su na višim razinama njihovog ostvarivanja. Učenici moraju zadovoljiti osnovnu potrebu za kretanjem i igrom, razvoj motoričkih sposobnosti te stjecanje motoričkih znanja kroz izvedu prirodnim oblicima kretanja te elementarnim igrama, plesu i vježbama gimnastike i atletike. Isto tako moraju se stvoriti pretpostavke za ispravno držanje tijela, jačanje zdravlja i razvijanje higijenskih navika te stvaranje uvjeta za socijalnu prilagodbu učenika. Predmetni program nastave tjelesnog odgoja u Crnoj Gori ima za cilj ostvariti odgojne obrazovne ishode kroz sva tri razreda. Oni se odnose na izvedbu jednostavnih i složenijih prirodnih oblika kretanja u kojima učenici moraju prepoznati značaj ispravnog držanja tijela, izvodi osnove elemente atletike, gimnastike u jednostavnoj i složenoj formi. Drugi ishod prvenstveno je fokusiran na orijentaciju u prostoru za vježbanje gdje učenik pronalazi svoje mjesto za neometano vježbanje u jednostavnim i složenijim uvjetima rada. Igranje jednostavnih i složenijih elementarnih igara slijedeći je ishod koji se proteže kroz sve tri godine gdje učenici trebaju biti aktivni sudionici u elementarnim igrama i poštovati njihova pravila. Također, ishod koji se odnosi na ritmičke i plesne strukture ima za cilj da učenike osposobi za izvođenje jednostavnih i složenijih struktura uz glazbenu pratnju. Posljednji ishod temeljen je na održavanju osobne higijene učenika, higijene za vrijeme i poslije tjelesnog vježbanja. Isto tako, upoznaje se s korištenjem opreme za tjelesno vježbanje te je na višoj razini i samostalno primjenjuje.

Zaključak

Temeljem provedenog istraživanja odnosno komparacije dokumenata vidljivo je kako istraživane zemlje imaju vrlo slične pristupe razvoju nacionalnih dokumenata koji se odnose na obrazovanje učenika u predmetu Tjelesna i zdravstvena kultura. U svim zemljama primjećuje se da je postajao proces promjena u strateškim dokumentima u odnosu na razdoblje od 2010. do 2020. godine. Sve istraživane zemlje promijenile su ili revidirale svoje dokumente vezane uz obrazovanje učenika u predmetu tjelesna i zdravstvena kultura. Istraživani dokumenti ukazuju na postojanje ciljeva u svim zemljama u odgojno-obrazovnom području tjelesne i zdravstvene kulture. Isto tako sve zemlje imaju postavljene ishode učenja odnosno operativne ciljeve i zadaće koji se tako nazivaju u nekim dokumentima istraživanih zemalja. Iako su im nazivi drugačiji smisao je identičan odnosno propisuju one ishode koji bi učenici trebali ostvariti na kraju prvog odgojno-obrazovnog područja u primarnom obrazovanju odnosno od prvog do trećeg razreda. U svim istraživanim zemljama ciljevi i ishodi se relativno dobro povezuju i nastavljaju kroz vertikalnu odnosno horizontalnu prohodnost

prema višim razredima. Sami ishodi opisani su u dijelu široko postavljenih elemenata koji se odnose na usvajanje znanja, iskazivanja stavova te usavršavanja različitih motoričkih vještina. Također, postavljeni su tako da sežu u spektar razvoja antropološkog statusa učenika s ciljem dobivanja potrebnih kompetencije za područje tjelesnog vježbanja. Za kvalitetne strateške dokumente koji su vezani uz područje tjelesne i zdravstvene kulture izuzetno je važno obratiti pažnju na znanstvene dokaze koji donose vrlo važne informacije o nedovoljnoj tjelesnoj aktivnosti učenika koji počinju već u primarnom obrazovanju. Svi dokumenti moraju osobito pratiti društvene trendove s obzirom na pojavu novih tehnologija koje pridonose i različitim pogledima na tjelesno vježbanje kod mladih ljudi. Kontinuirano participiranje u tjelesnoj aktivnosti učenika moguće je ostvariti samo s sadržajima tjelesnog vježbanja koji će izazvati osjećaj motiviranosti i zadovoljstva. U današnjem sedentarnom načinu života mladih koji je zauzeo razmjere epidemije, a možemo slobodno reći i pandemije tjelesne neaktivnosti, povećanju pretilosti i smanjenja broja organiziranog tjelesnog vježbanja učenika, ovaj problem još više aktualizira. Unapređivanje zdravlja, usvajanje motoričkih i teorijskih znanja, utjecaj na skladan antropološki rast i razvoj djece i mladih te postizanje optimalne razine motoričkih i funkcionalnih sposobnosti trebaju biti ciljani segment pri definiranju ciljeva i postavljanju ishoda učenja u strateškim dokumentima koji se odnose na područje nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Literatura

Alić, J., Petrić, V. i Badrić, M. (2016). Tjelesna i zdravstvena kultura u osnovnom školstvu: analiza propisanih nastavnih sadržaja. *Napredak: časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 157(3), 341-361.

Association for Physical Education (AFPE) (2008). Health position paper. Physical education's contribution to public health. *Physical Education Matters*, 3(2), 8-12.

Badrić, M. (2017). Analiza kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture. U O. Bajrić i Đ. Nićin (ur.), *VII. Međunarodna konferencija "Sportske nauke i zdravlje."* (str. 16-25). Banja Luka: Panevropski univerzitet "Apeiron" .

Badrić, M., i Ravlić, K. (2016). Relacije funkcionalnog kapaciteta i tjelesne aktivnosti učenika. U I. Prskalo, M. Badrić i V. Horvat (ur.), *The Future of Education and Education for the Future/Kinesiological Education in the Future* (str. 43-54). Zagreb: Faculty of Teacher Education University of Zagreb.

Europska komisija/EACEA/Eurydice. (2013). Tjelesna i zdravstvena kultura i sport u europskim školama. (engl. Physical Education and Sport at School in Europe). *Izvješće Eurydicea*. Luksemburg: Odjel za izdavaštvo Europske unije. Dostupno na: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice> [5.2.2016.]

Eyler, A. A., Browson, R. C., Bacak, S. J. i Housemann, R. A. (2003). The epidemiology of walking for physical activity in the United States. *Medicine and Science of Sport in Exercise*, 35, 1529-1536. DOI: 10.1249/01.MSS.0000084622.39122.0C

Findak, V. (1999.). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga.

- Findak, V. (2009). Kineziološka paradigma kurikula tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja za 21. stoljeće. *Metodika – časopis za teoriju i praksu metodika u predškolskom odgoju, školskoj i visoko školskoj izobrazbi*, 10(2), 371–382.
- Findak, V. (2014). Kinesiology Education – a Challenge for Modern Theory and Practice in Education. *Croatian Journal of Education*, 16(3), 623–641.
- Findak, V., Prskalo, I. i Babin, J. (2018). Kvaliteta kineziološke edukacije - uvjet opstanka. *Inovacije u nastavi - časopis za savremenu nastavu*, 31, 2, 84–93. DOI: 10.5937/inovacije1802084F
- Fiore, E. G., Jobstraibizer, G. A., da Silva, C. S. i Cervato-Mancuso, A. M. (2012). Approach to Food and Nutrition issues in Teaching Materials in Elementary School: interface with food and nutritional security and national curriculum parameters. *Saude e sociedade*, 21(4), 1063–1072. doi: 10.1590/S0104-12902012000400023
- Halmi, A. (2005). *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*. Zagreb: Naklada Slap.
- Hardman, K. (2007). *Current Situation and prospects for physical education in the European Union*. Directorate General Internal Policies of the Union, Policy Department Structural and Cohesion Policies, Culture and Education. Brussels: European Parliament
- Hardman, K. (2008). Physical education in schools: a global perspective. *Kinesiology*, 40(1), 5–28.
- Jajčević, Z. (1999). 125 godina obavezne nastave tjelesnog odgoja u hrvatskim školama. U K. Delija (ur.), *Zbornik radova 8. Ljetne škole kineziologa RH* (str. 43–45). Zagreb: Hrvatski savez pedagoga fizičke kulture.
- Lee, I. M. i Paffenbarger, R. S. (2000). Associations of light, moderate, and vigorous intensity physical activity with longevity - The Harvard Alumni Health Study. *American journal of epidemiology*, 151(3), 293–299. DOI: 10.1093/oxfordjournals.aje.a010205
- Lynch, T. (2014.). Australian curriculum reform II: Health and physical education. *European physical education review*, 20(4), 508–524. doi: 10.1177/1356336X14535166
- Macedo, E. (2012). Curriculum and knowledge: approaches between education and teaching. *Cadernos de Pesquisa*, 42(147), 716–726.
- Milner, H. R. (2014). Scripted and Narrowed Curriculum Reform in Urban Schools. *Urban education*, 49(7), 743–749. doi: 10.1177/0042085914549685
- Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (2018). *Nastavni plan i program za osnovnu školu, Predmet: Tjelesni i zdravstveni odgoj*. Preuzeto https://mon.ks.gov.ba/sites/mon.ks.gov.ba/files/npip_tjelesni_i_zdravstveni_odgoj.pdf [22.09.2022]
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Tjelesne i zdravstvene kulture za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo, znanosti obrazovanja i športa (2006). *Nastavni plan i program za osnovnu školu, - HNOS 2006*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo, znanosti obrazovanja i športa (2011). *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo (2011). *Učni načrt, program osnovnošolskega izobraževanja Športna vzgoja*, Ljubljana. Preuzeto

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Sportna_vzgoja_obvezni.pdf [22.09.2022]

Novak, D., Petric, V., Jurakic, D. i Rakovac, M. (2014). Trends and Future Visions of Physical Education: Croatian Challenges. U M-K. Chin i C.R. Edginton (ur.), *Physical education and health. Global Perspectives and Best Practice*, (str. 121–133). Urbana, IL: Sagamore Publishing.

Ortega, F. B., Artero, E. G., Ruiz, J. R., España-Romero, V., Jiménez-Pavón, D., Vicente-Rodriguez, G., Moreno, L. A., Manios, Y., Béghin, L., Ottevaere, C., Ciarapica, D., Sarri, K., Dietrich, S., Blair, S. N., Kersting, M., Molnar, D., González-Gross, M., Gutiérrez, A., Sjöström, M. i Castillo, M. J. (2011). Physical fitness levels among European adolescents: the HELENA study. *Br J Sports Med*, 45(1), 20–29. doi: 10.1136/bjsm.2009.062679

Prskalo, I. (2016). Prilog izradi kurikula tjelesnoga i zdravstvenoga područja te predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura. U I. Prskalo, M. Badrić i V. Horvat (ur.), *The Future of Education and Education for the Future/Kinesiological Education in the Future*, (str. 14–19). Zagreb: Faculty of Teacher Education University of Zagreb.

Prskalo, I. i Babin, J. (2016). Kineziološka edukacija u razvitku hrvatskog društva. U V. Findak (ur.), *Kineziologija i područja edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije u razvitku hrvatskog društva*, (str. 32–40). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

Prskalo, I., Badrić, M. i Kvesić, I. (2014). Organizational forms of work in kinesiological education and curriculum differences in some European countries. U D. Dasheva, B. Antala, S. Djobova i M. Kuleva (ur.), *Physical Education and Sport- Competences for Life*, (str. 424–431). Sofia: *Sport, stress, adaptation - Scientific journal*.

Prskalo, I. i Babin, J. (2008). Stanje i perspektiva razvoja u području edukacije. U B. Neljak (ur.), *Zbornik radova "17. ljetna škola kineziologa Republike."*, (str. 30–41). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

Prskalo, I., Badrić, M. i Loriger, M. (2019). Kurikul predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura i suglasje s odgojno-obrazovnim trendovima. U I. Prskalo, S. Jenko Miholić i M. Badrić (ur.), *Proceedings of the Symposium Kinesiological Trends in Education*, (str. 9–21). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Prskalo, I., Badrić, M. i Tomić, D. (2019). Kinesiology and Sustainable Future, *Croatian Journal of Education*, 21(Sp.Ed.No.1), 213–223. doi: 10.15516/cje.v21i0.3724

Roca, L. i Badrić, M. (2019). Participating in kinesiology activities in primary-education students' free time. *Sports Science and Health*, 9(2), 85–91. DOI: 10.7251/SSH1902085R

Roca, L., Badrić, M. i Sporiš, G. (2019). The correlation between physical activity and body composition in primary school students, *Homosporticus*, 21(2), 23–30.

Ruiz, J. R., Castro-Piñero, J., Artero, E. G., Ortega, F. B., Sjöström, M., Suni, J. i Castillo, M. J. (2009). Predictive validity of health-related fitness in youth: a systematic review. *Br J Sports Med*, 43(12), 909–23. DOI: 10.1136/bjsm.2008.056499

Ružić, E., Badrić, M. i Prskalo, I. (2008). Stanje i razlike u kurikulumu nastave tjelesne i zdravstvene kulture u nekim europskim zemljama, *Napredak, časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 149(4), 442–459.

Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik (2004). *Program fizičkog vaspitanja za osnovne škole*. Beograd.

Sun, H., Chen, A., Zhu, X. i Ennis, C. D. (2012). Curriculum matters: Learning science-based fitness knowledge in constructivist physical education. *Elementary School Journal*, 113(2), 215–229. doi: 10.1086/667405

Tambalis, K. D., Panagiotakos, D. B., Psarra, G. i Sidossis, L. S. (2019). Concomitant Associations between Lifestyle Characteristics and Physical Activity Status in Children and Adolescents. *J Res Health Sci*, 19(1).

Thompson, G. i Harbaugh, A. G. (2013). Preliminary analysis of teacher perceptions of the effects of NAPLAN on pedagogy and curriculum. *Australian educational researcher*, 40(3), 299–314. doi: 10.1007/s13384-013-0093-0

Tura, M. L. R. (2012). New curriculum proposals and pedagogical practice. *Cadernos de Pesquisa*, 147(42), 790–805.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO (2015). *Quality physical education (QPE). Guidelines for policy-makers*. Paris: United Nations Educational. Pristupljeno <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002311/231101E.pdf> [15.10.2020.]

Venance, S. L., LaDonna, K. A. i Watling, C. J. (2014). Exploring frontline faculty perspectives after a curriculum change. *Medical education*, 48(10), 998–1007. DOI: 10.1111/medu.12529

WHO (2010). *Global Recommendations on Physical Activity for Health*. Preuzeto http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241599979_eng.pdf [10.2.2017.]

Zavod za školstvo Crne Gore (2018). *Predmetni program za fizičko vaspitanje I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole*. Pristupljeno <https://zsz.gov.me/naslovna/programi/osnovno> [15.10.2020.]

Žnidarec Čučković, A. (2018). *Komparativna analiza nacionalnih kurikuluma tjelesne i zdravstvene kulture primarnog obrazovanja u Europi*. (Doktorska disertacija). Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.

2nd International Scientific and Art Faculty of Teacher Education University of Zagreb Conference
Contemporary Themes in Education – CTE2 - in memoriam prof. emer. dr. sc. Milan Matijević, Zagreb, Croatia

Analysis of physical education curriculum in the first period of primary education

Abstract

The aim of the research is to compare and determine the differences between qualitative analysis of physical education and subject culture curricula in the surrounding countries in terms of learning goals and outcomes and the duration of hours in primary education. Physical education can contribute to the all-round development of students through cognitive and motor progress and affect the overall development. It must also meet certain criteria called curriculum criteria. For the first time, the research included the contents of the new curriculum of physical education and health in primary schools in the Republic of Croatia and current curricula in Slovenia, Bosnia and Herzegovina (Sarajevo Canton), Serbia and Montenegro. The comparative analysis covers the period from 1st to 3rd grade in primary education. The analysis of the physical education curriculum provided data on the general goal, learning outcomes, and the weekly number of hours of compulsory physical education. Data collection methods include searching for official documents available on the websites of the Ministries of Education of the surveyed countries. Based on the conducted research, it can be seen that the researched countries have very similar approaches to the development of national documents related to the education of students in the subject of Physical Education. In all countries, it can be seen that there has been a process of change in strategic documents compared to the past five to ten years. All surveyed countries have changed or revised their documents related to the education of students in the subject of physical education. For quality strategic documents related to the field of physical education, it is extremely important to pay attention to scientific evidence that provides very important information about the lack of physical activity of students who begin in primary education.

Key words

comparative analysis; curriculum; physical education; school; students

Revizija #7

Stvoreno 9 studenoga 2022 01:40:19 od Janko

Ažurirano 13 siječnja 2023 11:22:49 od Valentina Gućec